

Parforsní hony

Parforsní hony pořádané u nás neslouží k lovu zvěře. Psi pracují na uměle založené stopě a na konci honu je čeká odměna v podobě krmného masa.

„Bohužel, všechny námitky a protesty lidí citlivých proti zvrhlé módě štvanic, při nichž ani všechen zevní lesk nedovede zakryti pravou, nelidskou podstatu, poněvadž neubíjí se tu svobodná lovná zvěř dobře mířenou ranou lovce jediného, ale jediné zvíře, vypuštěné z úzkého vězení, štve se celými hejny lidí, koní a psů až k úpadu, zůstávají až dosud marny vůči zkaženému vkusu té lepší vyšší společnosti.“

Tak si stýskal dobový autor před více než sto lety na adresu „parforeních“ honů v Anglii, na něž se „dle úřední statistiky“ vydávalo každoročně přes 5 milionů liber sterlinků, přičemž jen 204 smeček nejlepších psů parforsních, foxhoundů neboli liškodavů, vyžadovalo ročně nákladu přes 8 milionů korun za každou smečku po 50 foxhoundech, přičemž v Anglii chovalo se ještě 145 smeček prostředních psů harrierů, pak 60 smeček zajícodavů zakrslých čili beaglů a konečně 23 smeček staghoundů (jelenodavů).

Podobný stav trval ovšem ještě do 15. září roku 2004. Toho dne britská Dolní sněmovna s nečekaně velkou převahou schválila zákon, jímž po staletích praxe parforsních honů zakázala hon na lišku. Schválení tohoto zákona předcházely dlouholeté spory, provázené bouřlivými demonstracemi a potyčkami s policií. Při projednávání zákona dokonce došlo k události, jakou v Británii nepamatují od doby vlády Karla I. (1600 - 1649): do zasedacího sálu sněmovny se podařilo proniknout odpůrcům zákona a přerušit jednání!

Brity k obraně jejich oblíbené zábavy nevede jen tradicionalismus: parforsních honů se každoročně účastní desítky tisíc jezdců; o ně, jejich koně, psy a pohodlí se stará mnohonásobně větší počet dalších lidí, pro které je parfors zdrojem příjmů a obživy.

Schválení zákona ještě sice není posledním legislativním krokem, ale vláda Tonyho Blaira se rozhodla pro neobvyklý krok: obejde odpor Sněmovny lordů cestou uplatnění tzv. parlamentního zákona. Definitivní zákaz by tedy měl vstoupit v platnost od podzimu 2006.

PARFORS V ČECHÁCH

Uznává se, že tzv. západní, tedy francouzský nebo anglický způsob parforsního

Liška se dočkala,

angličtí vyznavači parforsu běsní

Britský parlament schválil zákon zakazující štvanici na lišku ● Končí tradice, jejíž počátky sahají do 13. století ● V Čechách se konají krásné parforsní hony i bez lišky

Parforsní hony

Dobový snímek pardubického c. a k. dvorního fotografa Josefa Pírka, který se jako jediný v celém Rakousku od roku 1877 specializoval na „reportáže“ z parforsních honů, představuje hecmistra se smečkou psů před začátkem štvance v roce 1902

honu přinesl do Čech na počátku 18. století zakladatel Řádu svatého Huberta hrabě Sporck. Ale už v roce 1684 nechal hrabě František Schwarzenberg dovézt z Francie smečku honičích psů plemene chien d'Artois. Už z roku 1510 ovšem pochází usnesení českého sněmu, které zakazuje jezdit a štvát s chrtů od Zeleného čtvrtka do sv. Jakuba.

Český panovník Josef II., syn Marie Terezie, nebyl - na rozdíl od svých předků - ani myslivec, ani náruživý lovec. Přesto vydal v roce 1786 nový lovecký řád, který byl podobně jako mnohá další opatření z doby jeho vlády téměř převratný. Na jedné straně usiloval o ochranu zemědělců před důsledky „nezřízeného loveckého požitkářství“, současně však dbal na zaručení práv majitelů honiteb. Do dnešní doby může být pro zákonodárce inspirativní Josefova zásada, že každý vlastník, tedy i majitel jak velké, tak malé honitby, má volnost, chce-li vysazovat v lesích, luzích a křovinách bažanty, zajíce a jinou zvěř, ale má i volnost lovit se psy nebo zvěř štvát, ovšem jen ve své vlastní honitbě. Dnes je u nás štvání živé zvěře zákonem zakázáno; v živé paměti však máme, jak bouřlivou a „chytrou“ diskusi vyvolalo v našem parlamentu před několika lety schvalování tzv. „norovacího zákona“.

Tradice parforsních honů v Čechách byla obnovena v roce 1841, kdy byla v Pardubicích založena parforsní společnost. O znovuzavedení parforsních honů se tehdy přičinil kníže František Lichstein. K nejvýznamnějším ročníkům

se počítá rok 1874, kdy se honů pod vedením mastera knížete Emila Fürstenberga zúčastnil dokonce císař František Josef I. s císařovnou Alžbětou. K pravidelným účastníkům honů trvale patřili zástupci známých a vlivných šlechtických rodů, knížata a hrabata nejen z Čech: Ferdinand Kinský, kníže Thurn-Taxis, hrabě Clam-Galas, princ Rohan, hrabě Esterhazy nebo kníže Windischgrätz. V roce 1885 navštívil pardubické hony korunní princ Rudolf s princeznou Štěpánkou a arcivévodou Otto. Pravidelné pořádání honů trvalo dalších více než 70 let, do roku 1913. Tradice byla na stejném místě obnovena až za dalších bezmála 70 let, v roce 2002. Český moderní parfors měl určitou zvláštnost: parforsní společnost byla akciivkou, která kupovala pro svou potřebu honičí psy z Anglie. Ve Vagačovicích si také vydržovala velkou oboru, kde byli speciálně pro účely parforsních honů chováni jeleni. Průběh honu vypadal tak, že v okolí Pardubic byla určena místa, meety neboli dostaveníčka (ve francouzské štvanci rendez-vous), kde v den honu očekával jezdec hecmistr se dvěma vipy (pomocníky) a se smečkou psů. Opodál byl připraven jelení vůz, z nějž byl na znamení hecmistra vypuštěn paroháč do volné přírody. Po 20 minutách náskoku byli na jeho stopu nasazeni psi a celá společnost se v plném trysku pustila do pronásledování. Pokud se zdařilo, bylo vyčerpané zvíře dostiženo (uštváno) a šťastný jezdec mohl provolat „halali“. Psi byli ovšem krátce před tím zadrženi a odvoláni, aby jelena neroztrha-

Zvláštní ráz dodává parforsnímu honu smečka honičích psů původem z Irska Asbach Foxhounds, kterou na loňský hon přivezl z Německa pan Otto Schütze

li. Vipové jej pak svázali a odvezli zpět do obory, kde se mohl zotavit. Stávalo se ovšem, že jelen náskok využil a jezdcům se ztratil. Pak hon končil bez „halali“.

V současnosti jsou parforsní hony pořádány v Pardubicích, Chlumci nad Cidlinou a v Kladrubech nad Labem sportovní jezdeckou disciplínou; tradiční lov připomínají kromě oblečení jezdců lovecké znělky a smečka parforsních psů, která ovšem nepronásleduje jelena ani lišku, ale s nemenší vervou a důsledností se řítí krajinou po uměle pobarvené stopě. Není pochyb, že jde o vzrušující zážitek pro jezce, který si jistě nezadá „s nejvyšší loveckou rozkoší náruživých sportsmanů“, aniž by ovšem zároveň šlo o „nezměrné týrání zvířat, přičítací se jemnocitu a humanitě“. Sledovat pohyb smečky vzrušeně vydávajících foxhaundů, následovaných „loty“ jezdců v červených kabátcích, kteří se řítí podzimní krajinou nebo ladně přecházejí na další úseky a meety, je zvláštním a nešedným zážitkem i pro diváky.

M. Císařovský

